

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, poštni predal šte. 168.

Kazlov na telegrame: »Naprejek, Ljubljana.

Čekovni račun št. 18.807.

NAPREJ

Stane mesečno . . . . Din 25—
za inozemstvo . . . . Din 25—

Oglasi:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., šte. 37.

Četrikova

»Naprejeva« številka

izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiilo

Kmetško-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Vsak bi rad barantal s socializmom.

Če pogledamo nekaj let nazaj, se spomnimo, kako je takrat kapitalistični svet — blatil socializem. Kdor je učil socializem, je bil največji razbojnik, bogokletnik in izdajalec. K. u. k. Patent je gajžljal in križal (novi križ so vislice); na vislicah, v ječah so umirali socialisti, ker jih je mučila buržuazna inkvizicija. (Poglejmo danes v Bolgarijo!) Krivic, ki so se godile, ni smel poštenjak razkrinkati. Kapitalistična druhal je razgrnila svoj plašč čez ves svet. Kapitalizem se je pa tako močno organiziral, da je ogromno maso delavnege ljudstva zvezal v mrežo, ki je spletena s puškami, meči, plini, z vrvmi za vislice, pa tudi z rožnim vencem in različno pobarvanim — nacionalizmom. — Vera je to mrežo blagoslovila.

Pa tudi ta mreža ni zadržala socializma. Socializem raste v živih človeških možganih ter bo še raste — do zmage. Buržuazija takrat ni imela toliko vrst organizacij kakor danes. Takrat smo poznali le klerikalce in liberalce, ki so se med seboj topli. Klerikalci predvsem za vero, liberalci pa za čast kraljev in cesarjev. Sicer pa imata oba sistema, tako klerikalni kakor liberalni, isto stremenje: z vero v zlato tele izkoriščati ljudstvo za svoj mošnjček.

Delavske množice so takrat enotno vodile svoj boj proti vladajočemu razredu. Kapitalizem je slutil svoj konec in takoj je začel sejati razdor in sovraštvo v delavskih vrstah. Privabil je nezavedno delavstvo v svoje pasti v obliki raznovrstnih organizacij. Nahujskano ljudstvo se je v bojni črti klalo — brat brata. Socialistični pokret zaradi nezavednosti delavskih mas ni mogel preprečiti, kar bi sicer lahko — bil je brez organizacij. Živel so le posamezniki, Marks, Lassalle, Adler itd. Ti prvobojevniki so zarisali pot za bodoči boj proti tej visoki gosposki, ki je morila brez usmiljenja. Ti naši predhodniki so spoznali krivice, ki se ljudstvu gode! Niso pa mogli izvesti socialističnih zahtev brez organizacij! Toda proletariatu so zapustili kazalo v boljšo bodočnost. Rekli so: taka je pot v svobodo, delavci! Vaša stvar je, da to pot dogradite. Čim več sodelavcev bo na tej poti, tem prej bo pot dograjena. Kdor pa ne bo na tej poti gradil, je ne bo poznal in torej tudi čistiti je ne bo znal — vedno jo bo le oblatil. Zato, sodrugi, sodelujte, da bo pot vedno ravna in čista.

Svetovna gosposka je videla, da socializem zmaguje in da mora zmagati. Spoznala je pa tudi, da se tudi delavec pusti podkupiti, spoznala je nesamostojnost preprostega ljudstva, spoznala, da delavstvo v svojem sru nima prepričanja, da se pusti voditi. Zato je kapitalizem začel ustanavljati različne stranke in organizacije na vseh poljih. In tudi »socialistične« organizacije je kapitalizem ustanovil in jih še ustanavlja, samo da lažje lovi in drži nezavedneže v svoji mreži. Nacionalistična gospoda je ustanovila »Sokolac«, narodne socialiste in ima tudi štiriletnega otroka »Orjunoc«.

Klerikalci slepomišijo s krščanskim socializmom, z »Orli« itd.

Pa tudi v socialističnih vrstah je nastala cepitev. Levičarji (komunisti) so stranko razbili. Ta porod je tudi iz kapitalističnega sveta. Poštenjak ne cepi, temveč dela in hoče popraviti napake in odstraniti škodljivce. Komunisti se tega niso zavedali in se še danes ne — — —

Kapitalistične organizacije, ki so si nadele socialistična imena, so vlačuge. Narodni socialisti, ki imajo kot glavni temelj boj za narodni jezik, ne morejo zboljšati svojim sodelavcem položaja, če so ti n. pr. druge narodnosti. Svobode nam narodni socializem torej ne bo izvojeval. Če je tvoj sctripin druge narodnosti, si z njim sovražnik, daš na svoja prsa orjunaški znak in ga ustreliš (spomin iz Trbovelj 1. VI. 1924). Tako si napravil prvo dolžnost programa NSS.

Klerikalci ravnaajo še grše. V temi te hočejo obdržati vse življenje. Ukrotiti te hočejo z vero. Verovati moraš! Komaj prideš na svet, brez razuma si, pa že dobiš pečat, kateri veri pripadaš. Še pred 400 leti so ljudi, ki niso hoteli slepo verovati, na grmadah sežigali. Ali verno ljudstvo pozna vse te grehe?! No, vi verniki, ali niso božji pastirji učili in oznanjevali, da pride Antikrist, ki bo denar tresil, in kdor bo tisti denar pobiral, bo pogubljen? Po njihovem so tega zmožni le socialisti. A danes pobirajo božji namestniki Antikristov denar! Dobro vemo, kaj mislijo klerusi in kaj hočejo in česa se bojijo še bolj nego Antikristovega denarja. Ta nevarnost je zavednost, ki jo socialisti gojimo in zahtevamo. Zavednost je več nego denar. Zavednost bo rešila človeštvo kapitalističnih verig. Zavedno človeštvo se bo samo upravljalo.

Komunizem ima isti cilj kakor socializem. Samo to ni prav, da hočejo sedanji komunisti dseči svoj cilj s terorjem in prelivanjem krvi. Tak način boja za osvoboditev ne more uspeti. Vse te stranke ima kapitalizem v svoji mreži. Laž, demagogija, korupcija, egoizem itd. so njih orožje. Skrita laž, javna lepota. Ljudstvo, varuj se jih! Odstrani lumparije!

Kaj hoče socializem?! Ali uči pravi socializem — ubijaj? Ali uči pravi socializem — veruj? Ali uči pravi socializem — barantijo — kompromise?

Poglejmo malo v socialistični pokret v Sloveniji. Tudi tukaj najdemo nepravilnosti in celo napačno učenje socializma. Zato je razcepljen. Pa da ne bo kdo mislil, da je temu priv socialistični sistem!! Posamezniki so krivi. Pred štirimi leti je bila samo ena socialistična stranka, eno socialistično strokovno gibanje — en cilj.

Od trboveljskega kongresa (leta 1921) so šli nekateri voditelji v sru s socializmom, v možganih s slabo »taktiko«, ki škoduje marksističnemu programu in pravilniku. Ta taktika pravi: o osebah, ki so na površju v socialističnih organizacijah, se ne sme javno pisati, oziroma kritizirati njih delo, čeprav je napačno! Sodrugi, s takimi nazori, seveda bili so sami vo-

ditelji, so šli in razcepili pravo socialistično stranko. Priključili so se brez kongresa SPJ v Beogradu in ustanovili v Sloveniji svoje časopise: »Zarjoc«, »Rdeči prapor«, »Socialista«. Obdržali so si strokovni tisk in ga izrabili v političnem boju, čeprav so v strokovnih organizacijah še danes člani obeh smeri. Dve tiskarni so delavstvu zapravili. Namesto organizacijam koristijo posameznikom.

Naš pravilnik pravi: uči se socializma! Če si zaveden socialist, je tvoja dolžnost izvrševati, kar je večina sklenila. Če tega ne maraš izvrševati, potem ne govori, da si socialist. Poberi se od nas! Kdor greši proti socialističnemu programu, tistega je treba javno skritizirati, da bodo lahko vsi člani sami spoznali in sodili krivdo. Tako bodo tudi kapitalisti kmalu spoznali, da ne pomagata nič podkupovati člane stranke, ki svoj program desledno izvršuje. Denar za plačane agente jim takrat ne bo nič koristil, ker bodo videli, da tiste, ki socializmu škodujejo, stranka sama izloči in prepusti kapitalizmu, če si more z njimi kaj pomagati. Kdor je socialist in kdor le količkaj ljubi pravico, tistemu mora biti socializem vse na svetu! Več nego mati, oče, sestra in ljubica, kajti če socializem učiš in če zanj delaš, tedaj koristiš vsemu proletariatu. Tudi svoji materi, očetu, sestri in ženi. Ne daj se premetiti, če te kdo odvraca od socializma!

Razvoj socialistične stranke zadržuje vse kapitalistične stranke in njih priveski in tudi lastni bratje, ki se sicer imenujejo socialiste, ki pa mislijo, da je izvrševanje le dolžnost drugih. Nezavedni nasadejo. Delavec, kmetič, uradnik, vsak, ki si služi svoj kruh z delom, če je pošten in značen, pa naše delovanje zasleduje in naše javno delovanje sam preseja. Ko se prepriča, ne čaka v czadj, ampak pristopi in sodeluje, da bodo vsaj naši potomci, če še mi ne, uživali boljše čase.

Ne veruj — prepričaj se, to uči socializem. Spoštuj samega sebe, pa ne boš nikdar grešil, delaj vedno tisto, kar si za prav spoznal. Delavci, proč od kapitalističnih organizacij! Voditelji naj ostanejo sami — delavci, ročni in duševni, pa k delavcem v pravo socialistično stranko, ki se bori na vseh postojankah brez ozira na »višje strankine interese« proti kapitalizmu. Te je SSJ in KDZ ter njeno glasiilo »Naprejek«.

Slovenci, ki že imajo svoje organizacije, morajo delovati še dalje, da bo v vsakem kraju, povsod, kjer je še danes ni, ustanovljena proletarska organizacija. Kadar bo Slovenija organizirana, pojdemo pomagat Hrvatom in Srbom. Po našem delu bodo tudi Srbi in Hrvati cenili našo moč in okrepili to močno stranko tudi s svojim delovanjem. Nihče več je ne bo razbil. Tudi Internacionali bomo potem delo strankinega članstva pokazali, radi nas bodo sprejeli. Takrat, če prej ne, bo treba resno govoriti tudi o tem, kdo je pravzaprav kriv, da naša stranka ni bila sprejeta v Internacionalo. Na Češkem je pet socialističnih strank — pa zaradi nacionalnih diferenc, in vse so priznane —

mi pa ne. Nihče ne bo trdil, da je to prav.

Neustrašeno bodi pripravljen žrtvovati za pravico svoje življenje vsako minuto. Bod revolucionar! Še se bodo pojavile barabe, ki bodo s socializmom barantale in zahtevale žrtve, kakor n. pr. s. Mateottija v Italiji. Sodrugi, stražite! Največji zaklad je zavednost!

Kompromisarji pa — roke proč od socializma! F. Oset.

Kongres socialistične internacionale.

Druga važna resolucija, ki jo je sprejel kongres, obravnava sredstva za ohranitev miru v zapadnih evropskih državah.

V uvodu resolucije se poudarja, da je kapitalistični konkurenčni boj poedinih dežel glavni vzrok vojne nevarnosti. Predvsem balkanizirajo svet nasprotujoči si gospodarski sistemi zdaj s privatnim egoizmom in do viška razvitimi sistemi zaščitnih carin, zdaj z metodo dumpinga, kar ima za posledico brezposelnost, podražitev življenjskih potrebščin in nestalnost valute z vsemi gospodarskimi in finančnimi krizami. Edino socializem lahko naredi vsem tem katastrofičnim razmeram konec.

Drugi del resolucije določa stališče Internacionala do Zveze narodov. Nekatere določbe mirovnihih pogodb so nezadostne, ali pa so slabo rešile nekaj vprašanj, tako n. pr. vprašanje narodnih manjšin in pomenijo veliko nevarnost za mir, ker žal suvereniteta nekaterih držav ni bila tako omejena, kakor to mednarodna solidarnost zahteva. Kljub temu je v soc. Internacionali združeno delavstvo ustanovitev Zveze narodov pozdravilo, mora pa izjaviti, da bo mogla Zveza narodov izpolnjevati svojo nalogo le, če se ji bodo pridružili vsi narodi in bodo imeli vsi enake pravice in dolžnosti. Iz tega razloga želi Internacionala, da bi se člen 19. pakta Zveze narodov, ki omogoča revizijo mirovnihih pogodb, natančno določil in izpolnjeval. Potem želi, da se spremenijo gospodarske organizacije Zveze narodov (Mednarodni urad delo i. dr.) v poseben mednarodni gospodarski svet, v katerem bi sodelovale tudi delavske strokovne in združne organizacije. Vsi spori brez izjeme, tako tudi oni, ki nastajajo pri razlagi in izvrševanju mirovnihih pogodb, se morajo v bodoče obravnavati pred obveznim rzsodiščem. Izrečno je treba določiti, da so dovoljene oborožene vojne akcije samo v obrambi pred napadom ali na temelju posebnega sklepa Zveze narodov. Država, ki bi se branila rzsodišča, ali bi odklonila sklep rzsodišča in začela vojno, se mora smatrati za napadalcko. Zveza narodov naj skliče konferenco za splošno razorožitev.

Tretji del resolucije se bavi s tkzv. ženevskim protokolom in separatnimi garancijskimi dogovori. (Kakor znano, je Zveza narodov sklenila lani pod Macdonaldovim in Herriotovim vplivom tkzv. ženevski protokol, ki je določil, kako naj se izvede razoroži-

tev v vseh državah, ki so včlanjene pri Zvezi narodov. Kmalu nato je delavska vlada na Angleškem padla, sledeča ji konservativna pa ženevskega protokola ni hotela sprejeti in za njo nobena druga vlada. Pač pa delajo zadnje mesece angleška, francoska, belgijska in nemška vlada na to, da bi sklenile poseben garancijski dogovor, ki naj bi zajamčil mir med temi štirimi državami. Kongres opozarja na sklepe, ki so bili sprejeti na prejšnjih kongresih in na konferencah Internacionale, v katerih je bilo rečeno, da so sedanje težave med narodi posledica tega, da niso sprejele ženevskega protokola. Sedanji garancijski dogovor je nepopolen, ker ne vsebuje nobene določbe za splošno razorožitev. Internacionala zahteva: ta garancijski dogovor ne sme imeti nobene tajne določbe, določena jamstva morajo vezati vse države enako, biti mora pod kontrolo Zveze narodov in ne sme biti naperjen proti nobeni državi ali drugi zvezi držav.

Ker garancijski dogovor, ki ga je predlagala nemška vlada, še ni v končni obliki znan, Internacionala o njem ne more izreči svoje sodbe.

Kakor hitro bo pa tekst garancijskega dogovora objavljen, naj se skliče konferenca socialističnih strank iz tistih držav, ki bodo dogovor podpisale, in izvrševalnega odbora Internacionale, na kateri naj se obravnava določbe garancijskega dogovora. Vse težave bi se dale razmeroma lahko rešiti, če bi bila tudi Nemčija članica Zveze narodov, ker bi se mogle ugotoviti kršitve mirovniških sklepov kot sovražna dejanja samo s skupnim sklepom vseh držav, priključenih Zvezi narodov. Tudi pomisleki Nemčije in sovjetske Rusije glede čl. 16. bi postali brezpredmetni, če bi bili ti dve državi včlanjeni v Zvezi narodov.

V parlamentih in na agitaciji morajo zastopniki Internacionale poudarjati, da separaten garancijski dogovor niso zadostni in obenem morajo obsoditi egoizem in zaslepljenost reakcionarnih strank in vlad, ki dušijo svobodo narodov in jim tako ropajo pravice, da bi sami organizirali boj za mir. S sanjami o revanši in z upanjem na brutalno reakcijo ovirajo namenoma razvoj miru v pravu in življenju.

Prav tako bodo zastopniki Internacionale zastopali to svoje stališče v boju z nauki boljšeizma, ki nasprotuje konstruktivni socialistični misli s svojimi sanjami o slepem razdejanju in tako samo brani, da bi nastopila doba, v kateri bo postal proletarijat gospodar svoje usode in se bo rešil. Za pospešitev razvoja te svoje politike daje kongres izvrševalnemu odboru Internacionale nalogo, naj zveze med glavnimi pridruženimi strankami in strokovno internacionalo vedno bolj poglajlja. Izvrševalni odbor naj ne izpusti nobenega važnega dogodka v internacionalni politiki, ne da bi dal smernice delavski politiki in ji tako dal gesla, s katerimi bo z vzajemnim sodelovanjem organizacija miru najbolj pospešena.

Ta resolucija je bila sprejeta šele po burnih debatah. In še pred glasovanjem v plenumu je podal delegat italijanskih unitarističnih socialistov, Turati, v imenu svoje kakor tudi avstrijske, ruske, nemške soc. dem. stranke na Češkem, neodvisnih poljskih socialistov, obeh nemških soc. dem. strank na Poljskem in skoro vseh drugih manjših socialističnih strank izjavo, katere bistvena vsebina je: resolucija naj bi bila krajša, jasnejša, v bolj socialističnem in marksističnem duhu sestavljena. Svarila naj bi pred iluzijami meščanskega pacifizma. Sestavljena naj bi bila manj diplomatično in abstraktno, vsebovala pa naj bi direkten apel na ves internacionalni proletarijat. Prostestirala naj bi proti militarizmu, obsodila pa pariške mirovne sklepe. Resolucija je preplavljena s poedinostmi, ki so zbrisale temeljne socialistične principe za rešitev vprašanj, ki jih resolucija obravnava. (Dalje prih.)

Razno.

r Velikih in vidnih sprememb v političnem položaju še vedno ni opaziti. Pašić je še vedno na Francoskem v kopalšču na oddihu, Radić pa je delegat naše vlade pri sejah Zveze narodov v Ženevi. Radićevci hočejo pognati nekaj sedanjih višjih upravnih uradnikov na Hrvaškem, a radikali, pravijo, se upirajo. Ni verjetno, da se radićevcem res kaj mudi s premeštvami uradnikov, zdaj namreč vsaj lahko nezavednemu ljudstvu nanje kažejo, ker se ni nič spremenilo na boljše, če pa teh uradnikov ne bo več, boljše pa tudi nič ne bo, se bodo morali izgovarjati kakor svoj čas demokrate ali klerikalci: na malo število poslancev in na kratko dobo vlade. Tega radićevci še zdaj ne smejo storiti, da jih ljudstvo prezgodaj ne prične vpraševati, čemu so splah v vlado šli.

r Radić in republikanstvo. Znano je, kako je Radić delal propagando za svobodno hrvatsko kmetstvo republiko in kako je nenadoma postal v svojih izjavah goreč monarhist. Tada so rekli nekateri, da je to le Radićeva finta. Mož je pa kaj kmalu pokazal, da je monarhist tudi v dejanju. Nj dolgo od tega, kar je hrvaški pisatelj Avgust Cesarec napisal brošuro »Radić in republika«. V tej brošuri je moral Cesarec temeljito obračunati z Radićevim republikanstvom, kajti brošura je bila takoj prepovedana in zaplenjena. Kar je prišel Radić iz zapora, potuje in govori skoraj neprestano. Vladni listi so polni njegove slave in časti in poročajo o njem tako natančno, kakor so svoje dni — recimo — o avstrijskih princih. To je seveda kult na čisto monarhističen način. Če bi bil namreč Radić kdaj res republikanec, tega ne bi pustil.

r O politični zavednosti hrvaških kmetov daje sledeči dogodek lepo sliko: V torek, na praznik, je imel oivši minister Pribičević sestanek svojih zaupnikov v mestu Gračac v Liki. V svojem govoru je napadel sedanjo vlado, ki res ni nič boljša kakor ona, v kateri je sam imel veliko besedo. Po shodu so baje njegovi zaupniki napadli radićevce in razvil se je boj, v katerem sta obe stranki rabili tudi orožje. Nekateri listi poročajo, da je bilo več ranjenih in tudi nekaj mrtvih. — Če bi kmetje tam deli kaj čitali, bi vedeli, da se jim smejeta v pest tako Radić kakor Pribičević, a to je, da ne čitajo in ne premišlujejo sami, zato se dajo tudi tako zmešati od demagogov, da se v njihovo korist in v svojo škodo celo pretepajo med seboj. Seveda je tam zelo malo šol, kmetje so v velikem številu analfabeti, zavedni postanejo torej le težko. Vse bolj žalostno je, da ni veliko bolj zavedno tudi slovensko ljudstvo, dasi je med Slovenci razmeroma malo takih, ki ne bi znali čitati. Če ne čitajo, večinoma nočejo čitati, zato pa potem pravijo, da so vse stranke enake, vsi politiki lopovi, vendar pa si pustijo mirno dreti kožo, namesto da bi se organizirali in sami organizirano vodili vso politiko tako v državi kakor v občini.

r Alkoholizem v Trbovljah. Iz zanesljivega vira sem izvedel, da 15. preteklega meseca 104 rudarji niso prišli na delo, v ponedeljek pa izplačilo jih je izostalo od dela celo 107. 1. t. m., torej zopet na plačilni dan, jih je izostalo 84. Te številke govori o veliki kugi med slovenskim delavstvom, zato si dovoljujem opozoriti člane naše politične organizacije v Trbovljah na točko e, § 17. našega programa in na sklepe celjskega kongresa 1. 1923. (V brošuri »Program in pravilnik« strani 15. in 16.) Naša organizacija je kot edina čuvarica in izvrševalteljica socialističnega programa in pravilnika poklicana, da uporabi vse svoje sile proti tej kugi, ki nam je že v sramoto. Pijančevanje naj gojijo »Delavski domovi«, ki niso delavski domovi in ostale profitarke gostilne, kakor n. pr. rudniška gostilna (če misli imeli rudnik več dobička od gostilne nego od rudnika!) Socialistično je gojiti zdravje, ne zastrupljanje! — Dr. Mikič.

Op. ur. Trb. prem. družbi »ni prav«, da delavci pijančujejo, sama

pa ima gostilno. Korunovski »socialisti« se tudi borijo proti alkoholizmu — na tak način kakor Trb. premogokopna družba. Neki najemnik gostilne v »Del. domu« v Trbovljah je moral iz »Del. doma«, ker ni hotel prodajati žganja, zadruga ozir. načelstvo zadruga je pa to od njega zahtevalo! To naj preudarijo tisti, ki jim je socializem in napredek proletariata resna stvar, ne pa samo demagoško sredstvo za osebne koristi.

r Zdravstvena anketa. Prvi odgovor sem dobil iz Slov. Bistrice. V Slov. Bistrici imajo vodnjake. Pitna voda ni najslabša, pohvaliti je pa ni mogoče. Vodovoda ni radi pomanjkanja denarja in radi malomarnosti občanov. Bolezni radi vode ni. — Alkoholizem je pri vseh stanovih zelo razvit, ne radi slabe vode, ampak v glavnem radi nepoučenosti. Dopsnik ne ve, ali se je kdo za pitno vodo brigal. V splošnem vlada velika brezbriznost. Umivanje delavcev ni nikjer uvedeno: 1. radi brezbriznosti delavstva, 2. ker ni nobene organizacije, 3. ker delavci in mali kmetje spijo v klerikalizmu. — Delavcev je okoli 300. So: lesni delavci, zidarji, delavci v tovarnah za živila (olje), za baker itd. Rekrutirajo se s kmetov. Dopsnik prosi za vpis v abstinentno društvo, ker je že nad eno leto popoln abstinent. — K tem izvajanjem dopsnika bi pripomnil le: da umivanje delavcev n. pr. pekov, ni samo interes pekov samih, temveč interes celokupne javnosti! — Na tem mestu bom večkrat referiral o interesantnih dopisih udeležnikov zdravstvene ankete. — Dr. Mikič.

nihče več hoditi, hoče, da hodijo vsaj za »Mostecem«. Konsumarice so šle za njim, ker razdeljuje konsumski kruh, »Mostec« so prevzele rade že tudi nekonsumarice, in zdaj lovijo pod firmo »Zveze del. žen in deklet« tudi ženske drugod s parolo: »Moški so zanič, izpremenimo svet me žene!« Kristan sam je te besede izrekel na ženskem sestanku v Trbovljah, in ker je sebe na vso moč hvalil, je izgledalo, da hoče ustanoviti stranko po načelih kuretine: same kokoši, on pa bo petelin, on, edina izjema med moškimi. Našel je tudi res nekaj žen tam, ki so se s tem strinjale in ki se tako malo zavedajo človeškega dostojanstva, da so izjavile, da bodo rade pozobale, kar jim bo petelin pribrskal. Tako je bilo to: Na očitek, da je Kristan podpornik Zveze, je Kristan izjavil, da ni ničesar dal, ampak da je dalo le Konsumno društvo za Slovenijo; da bi pa tudi on dal, če bi ga prišle ženske prositi, a ker še niso prišle, ni mogel nič dati. Pri teh besedah so nekatere ženske (tiste pač, ki imajo kurjo naravo!) vzkliknile: »Bomo pa še prišle!« Izgledalo je, da jim je žal, ker še niso šle prosit.

Kuretina ima okusno meso in jajca, brani se zna pa slabo, zato mora biti mnogo jajc zleženih, drugače bi kurji rod izumrl. Kokoš pa, ki vsak dan zleže jajce, mora imeti mnogo hrane; naravno je, da petelin kavalirsko skrbi za svoje putke. Pučke torej niso nezavedne, če vzamejo, kar jim petelin pribrska.

Ženske pa gotovo ne potrebujejo več hrane ko moški, zato pri ljudeh ni kurjega reda. Zenam ni treba, da so putke, zlasti pa delavskim ne, ker delavska žena si svojo prehrano prav gotovo zasluži in prav nič ji ni treba petelinovega kavalirstva. Žal, da je dandanes tudi moških še precej, ki čakajo, od kod jim bo kak politični petelin kaj pribrskal. Čim slabše je, tem bolj ljudje čakajo pomoči od zgoraj, namesto da bi po socialističnih načelih sami prišli za delo rešitve...

Ženske so na javnem shodu sklenile poklicati Kristana in Bernota, da se izkaže, čigava je Zveza in kaj hoče prvi in kaj drugi. Zveza je res oba poklicala, a ne na javni shod, ampak na člansko zborovanje. Že s tem je dokazala, da je kristanovska — čemu se skrivati? A še na članskem zborovanju niso mogla Bernota mirno poslušati, ko so ga že poklicale, ampak so ga ves čas motile. Večkrat se je vsedel in prepustil besedo njim, šele tako jih je pomiril za nekaj časa, komaj je pa zopet začel, so pa voditeljice že zopet začele regljati. Kristan je imel seveda absoluten mir in tudi s tem so dokazale, da so njegove, komur še prejšnja razlaga o putkah ni dovolj.

Če bi bilo mogoče popisati ves shod, bi bilo to zelo zanimivo. Kako je Kristan pobijal načelo javnosti, ali pa progresivni davek! Rekel je, da dela ta davek sovraštvo med ženo in možem, češ, drug drugemu bosta gledala na krajcarje! Ali pa kako je hvalil svojo stranko, dokler jo je on vodil: »Ko sem šel jaz v ministrstvo, je bila moka po 3 krone, ko so pa začeli takile voditi proletarijat, je bila moka kmalu po 20 kront!« Pa naj kdo še reče, da Kristan ni dober gospodar! Prav škoda, da ni mogoče vsega popisati! Samo eno naj bo popisano obširnejše, ker je najvažnejše.

Rakovčeva je izjavila, da je za načelo javnosti še bolj nego »Naprejevci«. Ona je pripravljena pokazati knjige »Zveze delavskih žen« tudi nasprotnikom, vsakemu, kdor si jih hoče ogledati. Iz teh knjig da se bo videlo, da njih Zveza ni Kristanova. I. t. d.

Mi na knjige ne verujemo tako, mi imamo drugačno načelo javnosti. Za zgled jim je Bernot povedal, kako so knjige potrpežljive. Zid proda blago za 1000 Din, toliko tudi zanj dobi, pobotnico pa napiše za 1200, 1500, 2000 Din — kolikor pač hoče posredovalec provizije. Med vojno je bila navada, da je žid kar vprašal, koliko naj napiše. Zato je nemški cesar Wilhelm II. rekel, da bi bil rad avstrijski računski podčastnik! — V knjigah se

Priporočamo tvrdo
Josip PETELINC
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisačk, klova, belega in rujavega platna, šifona, kravati, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebinčin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikojevanje in za obrezovanje tri.
Na veliko! Na malo!

NAJ REČE KDO KAR HOČE
KOLIN/KA CIKORIJA
JEZVRO/TNA KAVINAPRIME/

Kristan med dvema kamnoma.

(Kristan in Bernot na ženskem zborovanju Trbovljah 7. septembra 1925.)

Domišljavemu gospodu ministru se je pripetila nesreča baš tisti dan in baš tam, ko je upal, da bo polagal temelje svoji novi stranki.

Kakor je čitateljem »Naprejak« znano, je preskrbel svojim oboževalkam »Mostec«, in okoli te parcele kot kristalizične točke so konsumarice zbrale še par žen, ustanovile »Zvezo del. žena in deklet« in s tem imenom so začele zbirati žensko armado tudi izven Ljubljane.

Podobno kakor vsi enotnofrontarji je tudi Kristan gradil na frazo, da je vse, kar je, popolnoma zanič in da je treba ustanoviti nekaj popolnoma novega. Vsi bogovi ustvarjajo na tej frazi, ker vsi bogovi mislijo, da je vse zanič, le oni da so izjema in da mora zato vse letati za njimi. In ker za Kristanom kot človekom ne mara

taka korupcija nič ne pozna, zapisano je, da je blago veljalo 2000 Din, po- botnica je priložena in se vjema na vinar, vendar je korupcija zraven.

Kristan je čutil potrebo vprašati, koga govornik misli. Bernot je nato opomnil, da je zdaj govoril o vojakih, da pa na željo lahko preide tudi na Kristana.

Socialistični konsumi ne smejo de- lati s provizijami, to je stara zahteva, ne Bernotova. Nastavljencem tu ni treba provizije, ker imajo mesečno plačo. Posredovalčev dobiček je tre- ba izključiti popolnoma. Kristan je pa dal svoji politični stranki denar, ki ga je dobil kot provizijo za nakuplje- no blago. Ko je šlo pa za to, ali je Konsumno društvo za Slovenijo pod- piralo stranko ali ne, je Kristan pri- segel, da ni dobila stranka od Kon- sumnega društva prav nobene pod- pore.

»Potemtakem je pa po krivem pri- segel!« se oglašila ena izmed žen.

Dobro čutite! Kdo ne bi pohvalil tako dobrega čuta? Kristanu je bilo pa neprijetno in začel je groziti, češ da bo dal Bernota zapreti, ker mu je očital krivo prisego.

»Ne jaz, gospod!«

»Vidite ga, kako jemlje besedo na- zaj!«

»Nič ne jemljem nazaj! Jaz sem po- pisal dejanje, medklie je dal pa ime zanj. Jaz ne! Predobro se zavedam, s kom imam opravka! Če bi prišlo namreč do sodišča, bi Kristan še en- krat prisegel, da Konsumno društvo ni dalo nič, tisto provizijo je dal on sam osebno iz svojega žepa! Pri sodi- šču bi to držalo, kajti provizije so tr- govski običaj in so last posredovalca. Kristan bi moral prej priseči, da ni prejel nikdar nobene provizije, po- tem bi šele veljalo, da tista provizija ni bila njegova ampak združna. In šele potem bi držalo, da če jo je do- bila stranka, jo je dobila od zdruge, ne pa od njenega ravnatelja. Dokler pa ravnatelj lahko reče, da je bila provizija njegova osebna last, tako dolgo mu ni varno očitati krivo pri- sego. Jaz nisem tako neroden!«

Večinoma so ženske to prav dobro razumele. Zmagale so pa odbornice, ki so stale brezpogojno na Kristanovi strani in se zgražale nad Bernotom, češ da najprej blati, potem pa trdi, da ni rekel. Trezne ženske, ki so ves čas mirile in zahtevale, naj pustijo tudi Bernota mirno govoriti, so ostale brez moči, ker niso bile tako vsiljive. Mnoge se pa tudi niso zavedale, za kaj pravzaprav gre, zlasti so večino- ma stale na Kristanovi strani, ko je tako lepo razlagal Bernotovo podlost, češ, pomislite, sam priznava, da pro- vizije nisem spravil v svoj žep, ampak jo dal stranki in stranka in Konsumno društvo sta pravzaprav eno! Torej sam prizna, da sem delal tako, ka- kor je prav, vendar me hoče s tem oblatiti, kakor da bi bilo to kaj hu- dega!

Težko je proletarcu razumeti vse potankosti modernega gospodarskega življenja, trikrat težko, če se vmešajo strasti vmes, da sledi človek bolj ču- tu nego razumu. Vendar bo treba po- globiti se tudi preprostemu delavcu, vsak mora razumeti te pojave, šele potem bo zmaga mogoča.

O BLE KE
OB NA
OB RO KE
O. B. MESTNI TRG
BERNATOVIC

Z I K A
je najboljša žitna kaval

Iz stranke.
GARANCIJSKI SKLAD.
(Vloge ostanejo last vlagateljev, dvigniti jih pa ni mogoče prej, dokler ne bo stala stran- ka gospodarsko popolnoma trdna. Te vloge se tudi nič ne obrestujejo. Pogledj članek »Nov napredek« v »Naprejek« št. 34 z dne 22. avgusta.)

Vloge do 30. junija glasom bilance Din 164 vloženo po objavi imenovanega članka

Din 391
gar. sklad 10. septembra 1925 Din 555
To izgleda malenkostno, vendar je za- četek prav lep napredek. Iz malega raste venko. Zlasti če pomislimo, da ti sodrugi niso vložili na obresti, niti ne mislijo zahrb- no; kdor da v ta sklad, ne misli na razdor, ampak dela za konsolidacijo delavstva. Če se bo skregal in odstopil, ne bo mogel za- htevatl takoj nazaj, čes, zdaj vam bom ze pokazal, kdo sem in da se z mano ni igrati! Če doseže garancijski sklad 60.000 Din, ne bomo kapitalistom nič več dolžni in koru- novci ne bodo imeli več možnosti begati delavstva, čes, »vse« boste zgubili! Če bi vložil v ta sklad vsak član 100 Din, bi imeli takoj več nego je treba, in to brezobrestno! Ra nikogar bi ne bilo več, ki bi mogel stra- šiti, da boste »vse izgubili« — pri tem pa 100 Din tudi nikakor ni tako venko, da bi se moglo imenovati »vse«, rač pa bi s tem vse pridobili. Obrestovanje bi bilo ubito, vsaj v lastni stranki bi bilo kapitalizma ko- nec, tudi nezavedni bi gledali v bodočnost brez strahu. Ali bi bilo potem še treba tro- biti za zedinjenje? Ali ne bi bilo s tako konsolidacijo že izvršeno? — Pa držimo mi- sel pri realnosti! Vsak član ne bo vložil 100 Din. Kdor jih bo, jin bo; če bomo vsak teden napredovali za 391 Din, bo tudi to ne- kaj, zlasti če pomislimo, da smo imeli letos v prvih šestih mesecih prebitok v lepem znesku 10.468 Din. Ra smo plačali samo na obrestih skoro 8000 Din, torej bi bil prebi- tek 18.000 Din, če bi ne bilo obresti. In to v stranki, o kateri pravijo, da nas nič ni! V tem polletju bodo obresti manjše, torej bo prebitok lahko še lepši. Če bo garancij- ski sklad lepo rasel, bo ob Novem letu s prebitkom vred lahko dosegel potrebno vsoto 60.000 Din in potem bomo vso strankino last imeli — neobremenjeno. Pač, obreme- njena bo z garancijskim skladom, pa name- sto obresti bomo odplačevali glavnico, dok- ler tudi ta ne izgine. Takrat ne bomo dolž- ni niti več šanim sebi. Kdor bo takrat pri- stopil, bo lahko rekel: »Drugi so skledo na- polnili ob času najhujše reakcije, jaz se pa zdaj zraven vsedem, dočim se med reakcijo nisem upal ne prisesti ne žrtvovati.«

TISKOVNI SKLAD.

Od 1. januarja do 5. avgusta 1925 Din 3512.50 nabrano

dr. Fedor Mikič, Ljubljana	Din 5.25
Anton Faganel, Rakek	Din 3.—
Franjo Langof, Vrhnika, 10% iz- rednega zasluzka	Din 30.—
Martin Umek od prod. brošur nabiralna pola 309:	Din 10.50
Ivan Hjaž, rišec	Din 2.—
Martin Umek, Globoko	Din 9.—
Ivan Cizelj, Globoko	Din 2.—
J. Cizelj, Globoko	Din 4.—
Jos. Zitnik, Globoko	Din 1.—
F. Germovšek, Globoko	Din 5.—
J. Putrich, Globoko	Din 2.—
Marija Ovsenkova, Trbovlje	Din 2.50
Fr. Mlinar, Vrhnika	Din 20.—
Ivan Bizjak, Krško	Din 10.—
Rezi Domanjkova, Sv. Lovrenc na rob.	Din 5.—
Anton Odlasek, Trbovlje	Din 10.—
Ivan Polak, Trbovlje, pop. od prod. brošur	Din 4.10
Janez Kramar, Zagreb, preplačilo pri naročnin	Din 2.—
s. Ivan Sekavčnik, nabral na polo 288:	
Alojz Božič, Crna	Din 5.—
Jernej Kolšek, Crna	Din 10.—
Anton Sivec, Crna	Din 3.—
Jože Jesenik, Crna	Din 5.25
Gašpar Lesnik, Crna	Din 5.—
Alojz Rotter, Crna	Din 6.—
Filip Grabner, Crna	Din 3.—
Amalija Zamperlova, Radovljica	Din 4.—
Skupaj	Din 3686.40

s Vse krajevne organizacije in za- upnike pozivamo, naj takoj obraču- najo za prodane koledarje, brošure, za zbirke tiskovnega sklada itl. Za- upniki, ki še niso napolnili zbiralnih pol za tiskovni sklad, naj jih še ob- držijo, pač pa naj obračunajo za že nabrane prispevke.

Strokovno gibanje,
Vabilo na konferenco »Splošne de- lavske zveze Jugoslavije«, ki bo dne 20. septembra 1925 ob 9. dopoldne v društvenih prostorih hotel pri »Kro- nic« v Celju. Na konferenco se vabijo zastopniki vseh podružnic SDZJ v Sloveniji.

Ta konferenca se sklicuje radi uki- nitve oblastnega tajništva v Celju in premestitve s. Leskoška iz Celja v Zagreb brez predhodnega sklepanja oblastnega odbora SDZJ v Sloveniji.
Za dnevni red se predlaga:
1. Poročilo oblastnega odbora SDZJ in oblastnega tajnika za Slove- nijo.
2. Revizija deklaracije zedinjenja in ustanovitve podzveze steklarjev, tekstilnih, tvorniških in drugih delav- cev.
3. Volitev oblastnega odbora in do- ločitev sedeža oblastnega upravnega odbora in sekretariata za Slovenijo.

4. Akcija za razširjenje Splošne gradbene produktivne zadruga v Ce- lju pri vseh podružnicah SDZJ v Sloveniji.

5. Predlogi za kongres »Opčega radniškega saveza Jugoslavije« v Za- grebu.

6. Razno.
Stroške za konferenco ima plačati vsaka podružnica sama in se bodo za- računali na konferenci v breme po- družnicam. Podružnice, ki iz katere- gakoli razloga ne morejo poslati de- legata, naj svoje želje pismeno spo- roče oblastnemu odboru v Celju.

Valentin Lebič s. r.,
predsednik oblast. odbora SDZJ.

Tako lovi muhe
AEROXON
z zaponcem

Dobi se v vseh trgovinah.

Dopisi.
Liboje. V našem kraju imamo dve tovarni za keramično industrijo. V teh tovarnah je zaposlenih nad 100 delavcev, ki ustvarjajo bogastvo raz- nim delničarjem. Izdeluje se glinasta posoda, katera se razpečava po vsej Jugoslaviji. Delavci v teh tovarnah so kvalificirani za to delo. Kakor po- vsod, kjer se nahajajo delniške dru- žbe, imamo tudi pri nas mnogo tuj- cev, ki imajo lepe plače, a mi doma- čini smo postavljeni na razpoloženje. — Neki keramik Hübl je prišel v Li- boje se učiti namesto delat. Po krivdi tega gospoda se je že več peči poso- de pokvarilo. Škoda znaša baje več milijonov. Zato ni čuda, da se delavci pošiljajo na dopust brez vsake plače. Razmere v našem kraju so postale neznosne. Pozivamo Delavsko zbor- nico in inspekcijo dela, da posveti ne- koliko pozornosti v ta kraj.

Brežiško okrožje. 20. marca t. l. sem vložil kot občinski odbornik ob- čine Globoko na brežiški okrajni za- stop priziv radi fingiranih računov naše občine. Čeprav je okrajni zastop postal takoj 20. marca moj priziv ob- činskemu uradu v Globokem, ker je prizivni rok potekel 22. marca in je torej do tega dne lahko došel, je ge- rent okrajnega zastopa, vladni komi- sar, rešil, da prizivu ne more ugoditi, ker da je bil prepozno vložen, name- sto da bi bil dal račune preiskati in župana na odgovor poklicati! Proti tej rešitvi vladnega komisarja, da je bil priziv prepozno vložen, sem po- slal pritožbo velikemu županu v Ljubljani, kateremu naj bi vladni ko- misar dokazal, da je bil priziv res prepozno vložen. Veliki župan pa je pritožbo odbil, češ, da je nedopust- na, ker je po čl. 18. zakona o držav- nem svetu in upravnih sodiščih ge- rent okrajnega zastopa ozir. vladni komisar je drugo upravno oblastvo. Tako torej! Ljudje so že zgubili skoraj vso vero v nepristranost in obje- tivnost, vendar pa znajo sami razso- diti, kaj je prav in kaj ne. In radi te- ga bo ukrenjeno vse potrebno, da bodo vsi, tudi gg. orjunaši, odgovar- jali za svoje delo tako natančno, ka- kor so nekateri svoje dni že morali. — Martin Umek.
Trbovlje. (Shod Zveze delavskih žen in deklet.) Dne 3. t. m. je bil shod te zveze pod Kristanovo patronanco. Dnevni red je bil določen pravzaprav tako: 1. pomen žen-

ske organizacije in 2. razno. K prvi točki je rekla predsednica, da mora poročati sodru- žica Čertančeva, a ta je odgovorila, da naj najprej druge poročajo, potem pa bo ona. Govoriti je pričela nato Rakovčeva iz Ljub- ljane, a ne o pomenu ženske organizacije, pač pa je navdušeno govorila o Kristanu in hvalila njegovo delo v organizacijah in za- drugih (ker ima hčerko v njegovi službi). Pripomnila je pa, da se je naučila nekaj tudi od sodr. Bernota in Etbina Kristana, največ pa vendarle od g. Toneta Kristana. Tega je hvalila, koliko zaslug ima, ni pa povedala, da bi Blasnikova tiskarna bila lahko v de- lavskih rokah, da je pa po njegovi zaslugi čisto kapitalistična tiskarna itd. Vse, kar je govorila Rakovčeva, je bilo le za uvod k po- ročilu sodr. Čertančeve in je že naprej po- bijala, kar je pri reviziji v Ljubljani sodr. Čertančevi sama povedala. Po njej je dobila besedo sodr. Čertančeva in je poročala o re- viziji, katero je izvršila 8. avgusta pri cen- trali Zveze delavskih žen in deklet v Ljub- ljani. Blagajno je našla v najlepšem redu in je to ugotovila s pohvalnimi izrazi. Pri re- viziji ji je tekom pogovora povedala Rakov- čeva, zakaj je ena številka »Ženskega lista izostala; ker je bil v njej nekdo osebno na- paden. Na vprašanje, kdo je bil napaden, je Rakovčeva odgovorila, da tega skoraj ne sme povedati; a končno je le povedala, da je bil Kristan tisti, da pa naj tega nikomur ne pove. Seveda je dobila sodr. Čertančeva s tem tudi prepričanje, da g. Kristan res vpli- va na žensko organizacijo in je povedala to svoje mnenje tudi na odborovi seji v Trbov- ljah. Njeni trditvi se je odločno uprla gđ. Ajdiškova in je spravila tudi ostale odbor- nice do sklepa, da sodr. Čertančeva nikakor ne sme svojega mnenja in prepričanja po- vedati članicam, ker bi prišla s tem ženska organizacija v nevarnost, da se razbije, a tako ugodne prilike za ustanovitev ženske organizacije da ne bo več kmalu, kakor je sedaj. Tako so hoteli zavezati jezik sodr. Čertančevi. A njej je šlo za poštenje in ko je videla, da resnice ne sme govoriti, je odlo- žila mesto predsednice trboveljske podru- žnice Zveze del. žen in deklet. Med tem so pa Kristanove privrženke raznesle med čla- nice trditve, da se je sodr. Čertančeva pre- več najedla Bernotovega duha, da laže in da zato noče priti in govoriti. Tako se je vršil shod 3. septembra, na katerega je bila po- vabljena tudi sodr. Čertančeva. Prišla je pa tudi Rakovčeva. Po poročilu sodr. Čertanče- ve o reviziji in po njenem pristavku o g. Kristanu in njegovem vplivu ter da je Ra- kovčeva prepovedala povedati članicam, da je Kristan sodr. Bernota v »Ženskem listu napadel, se Rakovčeva ni sramovala imeno- vati sodr. Čertančevo lažnivko. Iz jeze je razlila tudi celo ploho gnójnice na sodr. Ber- nota. Na javnem shodu krajevne politične organizacije SSSJ in KDZ v Trbovljah 9. av- gusta sodr. Čertančeva res ni bila in »Zveze del. žen in deklet« tudi ni branila, ker bi mo- rala pač povedati resnico, ki jo je prejšnji dan v Ljubljani slišala. Smatrala je za po- šteno povedati svoje mnenje najprej odboru, potem pa javnosti. Dne 10. avgusta je dobila zato nezaupnico, ker je bila prejšnji dan v družbi sodr. Bernota in je potem za ljudi Kristanovega kova seveda nemogoča.

Trbovlje. Neki Kristanov pristaja je po se- stanku ženske organizacije 7. t. m. raznašal po Trbovljah, kako prefrigan je Kristan; da je razlagal ženskam progresivni davek, in sicer tako-le: **Ženske, premislite, kako kri- vičen je progresivni davek v stranki! Vsi člani socialistične stranke morajo plačevati enake prispevke! N. pr. delavec, ki je privat- niku sejal pesek, mora povedati Bernota, koliko je zaslužil. Od tega zasluzka mora stranki plačati davek. V tajništvu se pa naj dva skregata, pa bo eden vzel knjigo in jo bo nesel na davkarijo. Tam bodo videli, ko- liko delavci zaslužijo in bodo morali dotični delavci plačati davek. Kristanov pristaja pravi, da ni na to s. Bernot nič odgovoril. Mogoče. Če ni s. Bernot zagovarjal progres- sije, bom odgovoril Kristanu in njegovim jaz: Če je s. Bernot molčal na Kristanovo demagogijo, je molčal zato, ker računa na zavednost, ne pa na ljudi, ki računajo, da bodo drugi zanje mislili in jih rešili iz kapi- talističnega jarma. Tudi razumne ženske vedo, da je progresivni davek pravičen, vsak razumen delavec ali delavka pa ve, da imajo podjetniki nalog, odtegniti davek ročnemu delavcu ali delavki. Delavci svojih zaslužkov pred davkarijo ne morejo prikriti. Delavci, nikar ne mislite, da se Kristan boji za nas delavce, da bi morali mi preveč davka pla- čati, ampak zase in za svojo debelo malho se boji! In tudi ne mislite, da se on sam boji, on ima za seboj mnogo »proletarcev«, ki jih lahko vidite po hotelih in barih pri šampanjcu. Rudar I. P. v Trbovljah.**

Crna. (»Nažajfanim žrtvam.«) Se nikoli se nisem oglasil v javnosti, a zdaj, ko nas nasprotniki tako grdo napadajo, moram nekaj povedati. To ni socialistično, da svoje bivše tovari- še tako napadate. Ali si se že najedel proletarskega kruha, da si šel k zele- ni mizi zato, da bi tam dobil pogače z rozinami? Mi ne pljuvamo na vaš kruh, le vaša dejanja kažemo v pravi luči, svoj kruh držite itak tako viso- ko, da ga noben proletarček ne more doseči, dosegljiv je le višjim demago- gom. Vi javkate, ko razkrivamo ljud- stvu vaše grehe. Nam nič ne pomaga tak »socializem«, da v vsem le posa- mezniki odločujejo, socialistično de- lo mora biti javno, da vsak član ve, zakaj je organiziran, ne pa da bi se s pomočjo organizacij le nekateri žepo polnili. Sramota je za vas, da ste šli iz stranke, tako umazani ste, da se mi kar studij, ko čitam vašega »Sociali-

sta«. Hvalite se vedno, kako napredujete, ljudstvo pa v temi tava, ker ga le farbate s Kristanovo mavrico. Pa tudi z vašim načelom tajne diplomacije ljudem oči odpirate, vedno bolj vas spoznavajo: mnogo sem jih že slišal, ki so rekli, da so že dovolj dolgo bili pri vas, odslej pa nočejo biti več. Tako malo vas je že, da se morate skrivati za našo SSJ, da ljudstvo varate. Ali ni to demagoštvo in sleparija?! Morda boste rekli, da s. Bernota perem, pa bela oveca je bela čeprav jo dež (načelo javnosti) opere, črni pa vse mavrične barve nič ne pomagajo, dež (načelo javnosti) spera vse umetne šekaste barve in črna ostane. — P. Lesjak. Litija. (Radičevci v Sloveniji.) Odkar sta se radikalna in hrvatska radičevska stranka združili in si delita državno oblast v Beo-

gradu, so začeli radičevci prodirati v Slovenijo. Njim so se pridružili samostojni in prepeluhovci ter ostali politični šarlatani. V najnovejšem času se jim je pridružila baje tudi NSS na Kranjskem. Nas socialiste ta vest prav nič ne vznemirja, ker smo bili vedno uverjeni, da je NSS buržujska oportunistična stranka. Presenetilo nas bo le, če bomo videli med radičevci tujakšnjega »vodjo« NSS-arjev g. Luka Bizjaka, ki je mnogokrat izjavil, da je za zedinjenje s socialističnimi delavskimi organizacijami. Litijsko delavstvo seveda ni čakalo, da ga zedini kak NSS-arev temveč se je zedinilo samo in pokazalo narodnemu prvaku hrbet. Okrog Bizjaka se nahaja še nekaj gospode uradniškega stanu, od delavcev nima nikogar več. Sedaj smo radovedni, ali bo šel g. Bizjak med »kmete« ali bo ostal pri uradnikih.

Če udariš tega, boli tudi onega.

Lažnivo krščanstvo je zasedlo cerkve in ne dovoli v njih nikomur go-

voriti, kdor ni zvest klapec kapitalizma. Tako se je zgodilo, da sta kapitalizem in klerikalizem eno in isto tudi takrat, kadar se navidezno pobijata.

Lažnivi socializem je zasedel organizacije in ne dovoli v njih nikomur govoriti, kdor ni zvest hlapec kapitalizma. Tako se je zgodilo, da sta kapitalizem in buržujski socializem eno in isto tudi takrat, kadar se navidezno pobijata.

Ko so bili klerikalci na vladi, je cvetel kapitalizem enako kakor zdaj. Kdo veruje, da je klerikalna opozicija resnična?

Ko so bili socialpatrioti na vladi, je cvetel kapitalizem enako kakor zdaj. Kdo še veruje, da je socialpatrioti-

zem in njegov boj proti kapitalizmu resničen?

Lažnivi komunizem raznih Golouhov, Štebijejev, Zorgov, Makucev itd. je pobijal Kristana in Koruna, ko sta bila socialpatriotska ministerialista. Dandanes gre z njima skupaj, ker pravi, da se mora vse delavstvo združiti. Če bi nič drugega ne bilo, že to bi bilo dovolj dokaza, da so ti »komunistični levi« enako zvesti kapitalu, kakor klerikalci in buržujski socialisti.

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojev ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združitev delavcev. — Karl Marks.

Kje kupuješ?

V trgovini K. WORSHEJA nasl.

ANTON MACUN

v MARIBORU, Gosposka ulica šte. 10

ker si lahko izberem izmed velike zaloge, vsakovrstnega manufakturnega blaga, kakor sukno za moške in ženske, barhenta, platno od 9 Din naprej, gradl za posteljino, odeje za postelje, izgotovljeno perilo za delavce in uradnike i. t. d. po najnižjih cenah in ker se vsakega solidno postreže.

Kdo Vam pomaga

v slabih časih, pri veliki draginji in pri pomanjkanju denarja?

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor

Aleksandrova cesta šte. 13.

Ker le ta prodaja dobro blago za obleke in perilo po nizki ceni. N. pr. platno po Din 8.—, 9.—, 10.—, 12.— itd. sukno po Din 50.—, 60.—, 70.—, 80.— itd. izgotovljene srajce Din 39.— spodnje hlače Din 24.— nogavice Din 7.—, 8.—. Kdor nima denarja dobi na obroke.

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Češko sukno, žensko volneno blago, perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.

kupite v prvovrstni kakovosti najceneje

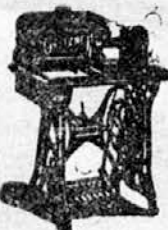
v Celju pri „Solncu“.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik.

Najboljši šivalni stroj

je edino le

Grietzner in

Pouk v vezenju brezplačno.

Adler za rodbinsko in obrtno

Večletna garancija. Delavnica na razpolago

rabo v vseh opremah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika)

Manufakturna trgovina

J. KUDIŠ - Celje - Gaberje

priporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, aglaškega itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Drobnino in galanterijo ter delavsko perilo po znižanih cenah dobite samo v detajlni trgovini

GASPARI & FANINGER

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Ostanke

v dolžini 2 do 8 m

20 m močnega celirja Din 220.—, 20 m trpežnega oksforta Din 250.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 240.—, 20 m krasnega parhanta za otroče in ženske obleke Din 500.—, 10 m hlačevine dvojno široke (čajga) za moške obleke Din 395.—, 20 m belega platna Din 200.—, 20 m sivega platna Din 140.— razpošilja

veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 23

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastopniku, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto. Trgovci en gros cene.

Predno kupite

oglejte si v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik — Celje.

Znižane cene in še pri večjem nakupu znaten popust. Postrežba solidna! Blago prvovrstno!

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

(Ustanovljena 1900.)

Delniška glavnica Din 50,000.000—

Skupne rezerve nad Din 10,000.000—

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509

Brzovjavni naslov: Banka Ljubljana

Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.